

درس اول

مَوَاعِظُ قِيَمَةٌ

پندهای ارزشمند

يُحِبُّ الْأَبَاءُ وَالْأُمَّهَاتُ رُؤْيَةَ أَوْلَادِهِمْ فِي أَحْسَنِ حَالٍ، وَ لِذَلِكَ يُرْشِدُونَهُمْ دَائِمًا إِلَى الصِّفَاتِ الطَّيِّبَةِ وَالْأَعْمَالِ الصَّالِحَةِ
پدران و مادران دوست دارند فرزندانشان را در بهترین حالت ببینند، و به همین خاطر همیشه آنها را به صفت های نیک و
کارهای شایسته راهنمایی می کنند

كَالْأَخْلَاقِ الْحَسَنَةِ، وَ تَعَلَّمَ الْعُلُومَ وَالْمَهَارَاتِ وَالْفُنُونِ النَّافِعَةَ، وَ الْإِبْتِعَادِ عَنِ الْأَرَادِلِ وَ التَّقَرُّبِ إِلَى الْأَفْضَلِ، وَ الْإِهْتِمَامِ بِالرِّيَاضَةِ،
مانند اخلاق نیکو، و یادگیری دانشها و مهارت ها و فنون سودمند، و دور شدن از فرومایه ها و نزدیکی به شایستگان، و اهمیت
دادن به ورزش،

وَ مُطَالَعَةِ الْكُتُبِ، وَ احْتِرَامِ الْقَانُونِ، وَ الْإِقْتِصَادِ فِي اسْتِهْلَاكِ الْمَاءِ وَ الْكَهْرَبَاءِ، وَ حُسْنِ التَّغْذِيَةِ، وَ غَيْرِ ذَلِكَ مِنَ الصِّفَاتِ وَالْأَعْمَالِ
و مطالعه کتابها، و احترام به قانون، و صرفه جویی در مصرف آب و برق، و تغذیه خوب و سایر صفت ها و کارها

وَ فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ نَرَى «لُقْمَانَ الْحَكِيمَ» يُقَدِّمُ لِابْنِهِ مَوَاعِظَ قِيَمَةٌ، وَ هَذَا نَمُودَجٌ تَرْبَوِيٌّ لِيَهْتَدِيَ بِهِ كُلُّ الشَّبَابِ. فَقَدْ جَاءَ فِي الْقُرْآنِ
الْكَرِيمِ:

و در قرآن کریم می بینیم که لقمان حکیم پندهایی ارزشمند به پسرش تقدیم می کند و این نمونه ای تربیتی است، تا به وسیله
آن همه جوانان هدایت شوند. در قرآن کریم آمده است:

إِذَا بُنِيَ أَيْمَانُ الصَّلَاةِ وَ أُمِرَ بِالْمَعْرُوفِ وَ أَنَّهُ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ اصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ

ای پسرکم، نماز را برپا دار و به کار پسندیده امر کن و از کار ناپسند بازدار، و بر آنچه به تو (آسیب) رسیده است صبر کن؛
بی گمان آن از کارهای مهم است

وَ لَا تَصْعَرَ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَ لَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ

و با تکبر رویت را از مردم برنگردان، و با ناز و خودپسندی بر زمین راه نرو؛ همانا خدا خودپسند فخرفروش را دوست ندارد

وَ اقْصِدْ فِي مَشِيكَ وَ اعْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ اِنَّ اَنْكَرَ الْاَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ﴿١٧ - ١٩﴾ لقمان:

و در راه رفتنت میانه روی کن، و صدایت را پایین بیاور؛ همانا بدترین (زشت ترین) صداها صدای خران است

اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ مَنْ يُحَافِظُ عَلٰى الصَّلَاةِ فِي وَقْتِهَا، فَقَدْ قَالَ النَّبِيُّ (ص):

قطعاً خداوند کسی را که از نماز به وقتش (نماز اول وقتش) مراقبت می کند دوست می دارد. پیامبر (ص) فرموده اند:

«اِنَّ عَمُودَ الدِّينِ الصَّلَاةُ»

همانا ستون دین، نماز است

وَ عَلَيْنَا اَنْ نَكُونَ مُشْتَاقِينَ اِلَى الْاَعْمَالِ الصَّالِحَةِ، وَ نَاهِينَ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَ صَابِرِينَ عَلٰى الْمَشَاكِلِ وَالشَّدَائِدِ؛ اِنَّ ذَلِكَ مِنَ الْاُمُورِ الْمُهْمَةِ.

و ما باید مشتاق کارهای نیک، و بازدارنده از زشتی و شکیبا بر مشکلات و سختی‌ها باشیم زیرا آن از کارهای مهم است

وَ عَلَيْنَا اَنْ نَتَوَاضَعَ اِمَامًا اَسَاتِدَتِنَا وَ اَصْدِقَائِنَا وَ زَمَلَانِنَا وَ جِيرَانِنَا وَ اَقْرَبَانِنَا وَ كُلُّ مَنْ حَوْلِنَا؛

و ما باید در برابر استادان، دوستان، هم شاگردی‌ها (همکاران)، همسایگان و نزدیکانمان و هر که پیرامون ماست، فروتنی کنیم

فَقَدْ قَالَ الْاِمَامُ الْكَاطِمُ (ع): «الْحِكْمَةُ تَعْمُرُ فِي قَلْبِ الْمُتَوَاضِعِ، وَ لَا تَعْمُرُ قَلْبَ الْمُتَكَبِّرِ الْجَبَّارِ»

امام کاظم (ع) فرموده اند حکمت در قلب فروتن ماندگار می شود (عمر می کند) و در قلب متکبر ستمکار ماندگار نمی شود

اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُعْجَبٍ بِنَفْسِهِ. اِذْنُ عَلَيْنَا اَنْ لَا نَتَكَبَّرَ عَلٰى الْاٰخِرِينَ؛ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْمُتَكَبِّرِينَ،

همانا خداوند هیچ خودپسندی را دوست ندارد. بنابراین باید در برابر دیگران خودبزرگ بین (متکبر) نباشیم؛ زیرا خداوند

متکبران را دوست ندارد

وَ عَلَيْنَا اَنْ لَا نَرْفَعَ اَصْوَاتَنَا فَوْقَ صَوْتِ الْمُخَاطَبِ؛ فَقَدْ سَبَّهَ اللّٰهُ كَلَامَ مَنْ يَرْفَعُ صَوْتَهُ دُونَ دَلِيلِ مَنْطِقِيٍّ بِصَوْتِ الْحِمَارِ

و باید صدای خود را از صدای مخاطب بالاتر نبریم؛ پس خداوند سخن کسی را که صدای خود را بدون دلیل منطقی بالا می برد

به صدای خر تشبیه کرده است